

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Merknader til forslag til lov om statlig varekrigsforsikring og forskrift om sekretariat for ordningen etter loven

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til høringsnotat av 16. mai 2018 fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). I notatet fremmes forslag til ny *lov om statlig varekrigsforsikring og ny forskrift om tilhørende sekretariatsfunksjon*. Vi gir herved våre kommentarer til forslaget.

Generell tilbakemelding

Innledningsvis vil DSB understreke nytten av at NFD har gått gjennom lovverket. Det vises til det endrede trussel- og risikobildet og behovet for å tilpasse beredskapslovverket til endringene. En slik gjennomgang understøtter også arbeidet med å videreutvikle totalforsvaret, jf. totalforsvarsprogrammet.

Forslaget til ny lov viderefører i hovedtrekk dagens ordning, men inneholder nye og utfyllende materielle bestemmelser, bestemmelser om organiseringen av ordningen, samt bestemmelser om næringsdrivendes og offentlige myndigheters plikter. DSB mener endringene NFD foreslår fremstår som hensiktsmessige gitt behovet for å ivareta forsynings sikkerheten under ulike typer kriser.

Forslaget til ny lov innebærer at forsikringsavtaleloven ikke kommer til anvendelse for ordningen med varekrigsforsikring. NFD ber om høringsinstansenes tilbakemeldinger på om de enkelte avtalevilkårene vil gi en tilstrekkelig alternativ regulering i fravær av forsikringsavtalelovens bestemmelser. DSB velger imidlertid å ikke kommentere det forsikringstekniske i forslaget til ny lov.

NFD skriver at lovforslaget må ses i sammenheng med næringsberedskapsloven og lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven) og begrepsbruken i disse to lovene. DSB mener det er hensiktsmessig at NFD med dette legger opp til en konsistent begrepsbruk.

Formål, begreper og forholdet til annen lovgivning

I kapittel 4.2.1 i høringsnotatet fremgår definisjoner av lovens mest sentrale begreper, herunder statlig varekrigsforsikring og nasjonale interesser, jf. forslag til § 2 nr. 1 og 3.

Statlig varekrigsforsikring

Betegnelsen *Statlig varekrigsforsikring* defineres i forslag til § 2 nr. 1. NFD skriver at betegnelsen "statlig varekrigsforsikring" innebærer at det dreier seg om et forsikringstilbud som hovedsakelig gjelder varer, og at ordningen skjer i statlig regi og i krigssituasjoner. Visse nyanser fanges imidlertid ikke opp av begrepet, herunder at forsikringen ikke kun gjelder krig og at den heller ikke kun gjelder varer. Ettersom begrepet er godt innarbeidet gjennom lover, institusjoner og praksis, foreslår NFD likevel at begrepet "statlig varekrigsforsikring" videreføres. I forslaget presiseres det for ordens skyld at tilbudet gjelder for varer og transporttjenester mot krigsrisiko mv.

DSB mener NFD likevel bør vurdere å bruke en annen betegnelse enn "statlig varekrigsforsikring". Det vil tydeliggjøre at forsikringsordningen ikke bare omfatter forsyningssikkerhet i krig, men også i fredstid. Det vises til at fredstidshendelser i form av tilbudssvikt, etterspørselssjokk og logistikkbrist, jf. lov om næringsberedskap, kan få alvorlige negative følger for forsyningssikkerheten. En slik endring bør i så fall også avspeiles i navnet på loven.

Nasjonale interesser

Begrepet *nasjonale interesser* defineres i forslag til § 2 nr. 3. Nasjonale interesser defineres som forhold av avgjørende betydning for sivile og militære myndigheter, befolkningen og næringslivet. Transport og forsyning av mat, medisiner, byggematerialer, våpen, energi og klær omfattes av begrepet.

Begrepet "nasjonale interesser" favner, som NFD skriver i høringsnotatet, videre enn definisjonen av "nasjonale sikkerhetsinteresser" i lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) § 1-5 nr. 1, jf. Prop. 153 L (2016-2017). Loven er ikke trådt i kraft. *Nasjonale sikkerhetsinteresser* defineres i sikkerhetsloven som landets suverenitet, territorielle integritet og demokratiske styreform og overordnede sikkerhetspolitiske interesser, knyttet til

- a. de øverste statsorganers virksomhet, sikkerhet og handlefrihet
- b. forsvar, sikkerhet og beredskap
- c. forholdet til andre stater og internasjonale organisasjoner
- d. økonomisk stabilitet og handlefrihet
- e. samfunnets grunnleggende funksjonalitet, og
- f. befolkningens grunnleggende sikkerhet

Grunnleggende nasjonale funksjoner defineres i sikkerhetsloven som tjenester, produksjon og andre former for virksomhet som er av en slik betydning at et helt eller delvis bortfall av funksjonen vil få konsekvenser for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser.

DSB mener NFD bør vurdere å ta inn definisjoner i § 2 i loven som presiserer og utdyper forskjellen mellom "nasjonale interesser" og "nasjonale sikkerhetsinteresser", slik begrepet defineres i sikkerhetsloven. Det kan videre vurderes om *nasjonale sikkerhetsinteresser* er bedre egnet til å avgrense forsyningskriser i krig, til forskjell fra i fred.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Samordningsseksjonen

Elisabeth Longva
avdelingsdirektør

Knut Torget
fungerende seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk.